

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Тыва

Администрация муниципального района

"Бай-Тайгинский кожуун Республики Тыва"

МБОУ Кызыл-Дагская СОШ

РАССМОТРЕНО

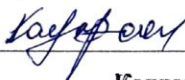
Методическим советом
школы заместитель
директора по НМР

Конгар-оол В.М.,
Протокол № 1 от «29»
августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Педагог
дополнительного
образования

Калдар-оол А.Д.,
Протокол № 1 от «29»
августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Коча С.С.
Приказ № 1/11 от «1»
сентября 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Курса внеурочной деятельности «Математика»

для обучающихся 1 класса

Разработала Салчак Д.Х.
учитель начальных классов

с Кызыл-Даг 2023

Тайылбыр бижик

Ажылчын программа муниципалдыг бюджеттен хамаарылгалыг өөредилге чери Кызыл-Даг ортумак ниити билиг школазының 2023 чылдың сентябрь 1-де 1/11 дугаарлыг дужаал-биле бадылаан эге школага болгаш кол ниити өөредилгеге ФКӨС кирилдезининг негелдезинге кичээлден дашкаар ажыл-чорудулганы организастаарының дугайында саавыырның негелдезинге дүүштүр кылган.

Математика – кол эртемнерниң бирээзи. Математиканын башкылаашкынын шынарын бедидиринче башкыларга кол сорулга салдынган. Келир үенин салгакчылыры математикага ынак, төрөөн дылынга ону өөренип билир кылдыр өөредир, кижизидер. А ону канчаар боттандыары башкыларнын чогаадыкчы чоруундан, кичээлге янзы-бүрү аргалар, методтарны ажыглаарындан хамааржыр. Кичээлдер уругларга солун, чаа чүүлдерни берип, кичээнгейин хаара тудуп турар . Амгы үеде оон янзы-бүрү талаларын шинчилээр ажылдарны чүгле дыл эртемденнери чорудуп турар эвес, аңаа өөреникчилер шинчилел ажылдар дузазы-биле база хире-шаа-биле киржип турар.

«Төрөөн дылынга математика» деп программаны авторлары М.И.Моро, С.И.Волкова, С.В. Степанова «Математика» деп 1-ги класска Ниити черлеринге өөредилге номунун, тыва дылче А.С.Манян-оол, О.М. Баирнин очулдурган «Математика» номунга даянып тургускан.

Оюн хевирлиг онаалгаларны, мергежилгелерни, айтырыгларны, бодалгаларны, ребустарнын, кроссвордтарны, сөстөр, үжүктөр, үннер-биле ажылдарны методика ёзугаар кажан ажыглап болурун мынчаар сүмелеп турар:

1. Теманы өөренип дооскаш, уругларнын билиин хынаар сорулга-биле чорудар

2.Түңнел болгаш катаптаашкын кичээлдернин онаалгаларынга оюннар дузазы-биле хынаары

3.Кичээлден дашкаар ажыл-чорудулганы кыска үе тургузунда ажыглаар мергежилгелерни башкы уругларнын хар-назынын аайы –биле дүүштүр, бодунуу-биле таарыштыр тургузуп алыр

Ол ышкаш Россия Федерациязының школалары амгы үеде федералдыг күрүнениң өөредилге стандарттары ёзугаар ажылдап эгелээн болгаш өөредилге планнарында аңаа тускай шактарны аңгылаан.

Кичээлден дашкаар ажил-чорудулга, кичээлге бодаарга, өөреникчилерний эстетиктиг культуразын элээн делгемчидер. Моон алгаш көөргө, өөреникчилерни кичээлден дашкаар ажил-чорудулгаже хаара тудары – амгы үениң негелдези. Математика кичээлдеринге уругларның сонuurгалын бедидериниң бир аргазы – төрөөн дылынга математиканы шингээдип алыры, кичээлден дашкаар ажил-чорудулгаже киирери.

Кичээлден дашкаар ажил-чорудулга – өөредиглиг болгаш кижизидилгелиг класстан дашкаар чорудар ажилдарның бирээзи. Ооң өөредиглиг ужур-дузаы: өөреникчилерниң кичээлдерге алган билиглерин болгаш чаңчылдарын немээр, делгемчидер база ханыладыр; бердинген темазынга хамаарышкан материалдар чыып, оларны системажыдып, сайгарып, түннел үндүреринге өөредир; словарьлар болгаш өске-даа немелде литература-биле таныжар; кежээлер, мөөрейлер, делгелгелер организаастаар; көргүзүг материалдары белеткээр — бо бүгү өөреникчилерниң бот-идепкейин болгаш сонuurгалын бедидеринге улуг ужур-дузалыг.

Кичээлден дашкаар ажил-чорудулганың темазын шилээниниң чугулазы

Математика— ниитилелде эн-не кол эртемнернин бирээзи. Өөреникчи кижиг бодунуң төрөөн дылының кырынга математиканы билип шингээдип, сайгарып боданып өөренири амгы үениң негелдези. Ооң-биле чергелештир уругларның эртемге сонuurгалын көдүрүп, математикага ынакшылын күштелдирер.

Кичээлден дашкаар ажил-чорудулганың сорулгалары

Өөредиглиг:

- өөреникчилерни математика эртеминге сонuurгалдыг кылдыр өөредир;
- математиканы амыдырал-биле холбап, бүгү талалыг сайзыраңгай, бедик культуралыг, чараш мөзү-шынарлыг, чогаадыкчы арга-шинектиг кижини хевирлээр;
- уругларны бот-тывынгыр, чогаадыкчы ажилдап өөредир.

Сайзырадыр:

- уругларның амыдыралче бот-тускайлаң медреселдиг көрүжүн хевирлеп, чогаадыкчы арга-шинээн сайзырадыр;
- аас болгаш бижимел чугааны делгеренгей, утказынга дүүштүр шын ажыглап, сайгарарын сайзырадыр.

Кижизидилгелиг:

- сагыш-сеткили байлак, мөзү-бүдүжү чаагай, эптиг-чөптүг;

— кижилерге, төрөөн черинге, бойдузунга ынак, хумагалыг;
— хамааты бот-медерели бедик, ада-чурт төөгүзүн үнелеп билир
—математикагп сонuurгалдыг, чогаадыкчы езу-биле боданып, бодунуң туружун амыдыралдың кандыг-даа байдалында камгалап билир кижини кижизидер.

Планнаттырган түннелдер (ФКӨС-тун негеледелери-биле):

Предметтиг түннелдер (предметные):

— саннарны канчаар адаарын база оларны чурум ёзугаар санаарын билип алып
- «Каш?», «Санаарга каш дугаары?», «Ынча», «Улуг», Эвээш», «Каш хөй?», «Баштай чүү болганыл?», «Кайы чүве узунул, кайызы кыскал?» деп айтырыгларга харыылап, чүвөлөрни канчаар, кайдазын айтып (өрү, куду, солагай талада азы оң талада) туруп турарын өөренип алып
- кадылганың солуштурулга аргаларын аргаларын
- кадылганың болгаш казылганың кылдыныгларының аразында харылзаазын
- казылга үезинде саннарның аттарын билип алып
- кадылганың солуштурулга аргазын ажыглап тургаш саннарны кадып
- кадылга болгаш казылганың аразында харылзаазынга даянып алгаш, $5+4=9$, $9-5=4$, $9-4=5$ деп хевирниң санаашкынарын күүседип өөренип алып

Бот-тускайлаң түннелдер:

— мөзү-шынары бедик, бот-сайзыраңгай чогаадыкчы кылдыр ажылдап өөрөнгени;
— ада-өгбезиниң төөгүзүн, чаагай чаңчылдарын билип чоруур кылдыр хевирлээри;
— тыва чоннуң, күрүнениң төлээзи кылдыр санап, ооң улусчу ужурларын сагып, салгап кижизидери;
— төрөөн чуртунга, ие дылынга, чонунга хумагалыг, ынак болур;
— бодунуң үзел-бодалын бот-тодарадып, бот-углап, бот-сайзырадып билир;
— чаа билиглер шингээди алырын медерелдии-биле угаап билир;
— патриотчу тура-соруктуг, күш-ажылга ынак, эртем-билигже чүткүлдүг, кадык амыдыралдыг болур.

Метапредметтиг түннелдер:

— чүгө өөренириниң сорулгаларын билип, ону янзы-бүрү аргалар-биле чедип алырын билир;
— чидиг айтырыгларны чогаадыкчы арга-биле дилеп тывары;

- кылыр чүүлүн сорулгазының аайы-биле күүседип, планнап, доозуп билир;
- өөрөнгөн чүүлдерин системажыдып билир;
- янзы-бүрү медээ алыр чүүлдерни тып билири (словарьлар, номнар, интернет четкизинде сайтылар, энциклопедиялар, библиотека, картотека, номчулга залы...)
- кижини бүрүзүнүн бодалын дыңнап, чөпшээрежиң, эдиң билири;
- коллективтиң ажылдажылга үезинде кылыр чүүлүн хуваап, демнежиң, юодунун үлүүн кирип, бот-боттарын хынажып билири;
- тыва дылдың өске эртемнер-биле холбаалыын болгаш ооң ужур-утказын билири;
- тыва дылга хамаарышкан билиглерин билдилиң ажыглап, бедик чугаа культуралыг болур.

Өөредилге-тематиктиг планнашкыны (1 класс)

№	Темазы	Шагы	Хүнү
1	Кирилде	1	04.09
2	Бирээ, ийи , уш. Бирги, ийиги, үшкү..	1	11.09
3	Өрү(үстүнде). Куду (адаанда). Солагай тала. Оң тала	1	19.09
4	Эрте. Орай. Баштай. Ооң соонда.	1	25.09
5	Ол хире(ынча). Хөй. Эвээш	1	02.10
6	Каш хөйүл? Каш эвээжил?	1	09.10
7	Хөй. Бир (бирээ, чаңгыс)	1	16.10
8	Узун, кыска (чолдак)	1	23.10
9	Точка. Ыргак линия. Дорт линия. Кезиндек. Херел	1	06.11
10	Сынык линия.	1	13.11
11	Улуг, биче, дең < > =	1	20.11
12	Деңнел. Деңнел эвес	1	27.11
13	Хөй-булуңчук	1	04.12
14	Сантиметр	1	11.12
15	... улгаттырар	1	18.12
16	...эвээжедир	1	25.12
17	0 деп сан	1	15.01
18	Каттыныглар. Түң.	1	22.01
19	Бодалга	1	29.01
20	Каш хөцүл? Каш эвээжил?	1	05.02
21	Кадылганың орнун солустур салыры	1	12.02

22	Эвээжеттиниг. Казыкчы. Ылгал.	1	26.02
23	Килограмм	1	04.03
24	Литр	1	11.03
25	11 ден 20-ге чедир саннар	1	18.03
26	Дугаарлаашкын.	1	01.04
27	Дециметр	1	08.04
28	Кадылга болгаш казылга	1	15.04
29	Кадылганың таблицазы	1	22.04
30	Кадылганың таблицазы	1	29.04
31	Таблицалыг казылга	1	06.05
32	Таблицалыг казылга	1	13.05
33	Түннел кичээл	1	20.05

Литература даңзызы

1. М.И.Моро, С.И.Волкова, С.В. Степанова. Математика. 1 класс. Өөредилгеге ажыглаар үндүрүлгө. «Россияның школазы» деп серия. Ниити өөредилге черлеринге өөредилге ному 2 кезектиг. Тыва дылга бирги үндүрүлгени. Очулдурукчулары А.С.Манын-оол, О.М. Баирнин Кызыл: Тываның ном үндүрер чери, 2011
2. Интернет- ресурс. Ойнавышаан төрээн дылың өөрөн. Чоннун эртинези. Сокровище Нации